

YAYIN İLKELERİ REHBERİ

ANKARA - 2014

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	4
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	6
İNSAN ONURU VE YAŞAM HAKKI	8
ŞİDDET	10
MÜSTEHCENLİK	11
AYRIMCILIK	12
MAHREMIYET	14
ÇOCUKLARIN KORUNMASI	16
HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ	18
GENEL AHLAK	19
HABERLER	20
I. GENEL ESASLAR	20
II. YARGILAMA SÜREÇLERİNE İLİŞKİN HABERLER	22
III. HABERLERDE KİŞİLİK HAKLARININ KORUNMASI	24
HAKSIZ ÇIKAR	25
AFET, SAVAŞ, TERÖR VE KRİZ DURUMLARI	26
SEÇİM DÖNEMLERİNDE YAYINLAR	28
TİCARİ İLETİŞİM	29
I. İÇERİK VE GENEL ESASLAR	29
II. BİÇİM VE SUNUM	30
III. TİCARİ İLETİŞİMİN KISITLANDIĞI DURUMLAR	31
IV. PROGRAM DESTEKLEMESİ	33
V. ÜRÜN YERLEŞTİRME	34
VI. KÜLTÜR SANAT VE SPOR ETKİNLİKLERİ	36
CANLI YAYIN	37
KISA GÖSTERİM HAKKI	38
KAMUOYU ARAŞTIRMALARI	39
YAYINLARDA DİLİN KULLANIMI	40
HAYVANLAR VE ÇEVRENİN KORUNMASI	41

Rehberde kullanılan fotoğraflar için
Anadolu Ajansına teşekkür ederiz.

ÖNSÖZ

Radio ve Televizyon Üst Kurulu, ÷lkemizin görsel-işitsel medya sektörünü çağdaş normlara ve Avrupa Birlięi standartlarına uygun şekilde düzenleme ve denetleme yönünde çalışmalarını sürdürmektedir. 03 Mart 2011 tarihinde yürürlüğe giren 6112 Sayılı Radio ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunda yer alan yayın hizmeti ilkeleri, bu anlayışla belirlenmiş, ÷lkemizdeki yayıncılığın kalitesinin arttırılması hedeflenmiştir.

Üst Kurulumuz, radyo ve televizyon yayıncılığında güvenilirliğin, toplumsal faydanın, yayın kalitesinin ve özellikle de saygınlığın arttırılmasının, öz denetim mekanizmalarının etkinleştirilmesiyle güçleneceğı inancıyla birçok projeye imza atmıştır. Son yıllarda gerçekleştirilen; Medya Okuryazarlığı, Koruyucu Sembol Sistemi, İzleyici Temsilciliğı, Eğitim Seminerleri, Yayıncılık Etik İlkeleri, İyi Uykular Çocuklar, Çocuk Web Sitesi gibi birçok çalışma öz denetim uygulamalarını arttırmaya yöneliktir. Bu çalışmaların büyük bir kısmı, öz denetim mekanizmasının uygulayıcıları olan ve kamusal sorumluluk bilinciyle hareket eden, sektör kuruluşlarının işbirliğıyle gerçekleştirilmiş, böylece çalışmaların benimsenmesi ve sürekliliğı sağlanmıştır.

Bu anlayışın devamı niteliğinde, gerek RTÜK çalışanları gerekse de medya mensupları tarafından, uygulamaya yönelik somut rehber yaklaşımlar geliştirilmesi, yayıncılık mevzuatı hükümlerinin daha iyi anlaşılabilmesi, adil bir şekilde uygulanması ve sorunlara yol açan hususların açıklığa kavuşturulmasına yardımcı olunması amacıyla bu rehber kitapçık hazırlanmıştır. Çalışmanın, sektördeki öz denetim mekanizmasını güçlendirmesini ve böylelikle ÷lkemiz yayıncılığının saygınlığını ve kalitesini arttırmak konusunda tüm taraflara faydalı olmasını diler, emeğı geçenlere teşekkür ederim.

Prof. Dr. Davut DURSUN
Radio ve Televizyon
Üst Kurulu Başkanı

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

- Yayınlarda ifade özgürlüğü ilkesinin gözetilmesi esastır.
- Radyo ve televizyon yayınlarının, belirli usul ve esaslara bağlanmış olması, herkesin düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahip olması ilkesine aykırılık olarak yorumlanamaz.
- İfade özgürlüğü hakkı kullanılırken, bireylerin özel yaşamlarının mahremiyetine ilişkin meşru beklentileri dikkate alınmalıdır.
- Yayınlarda, gerçek veya tüzel kişiler hakkında, şeref ve haysiyetlerini ihlâl edici veya onlar hakkında ağır ve yıkıcı eleştiriler yapılması hâlinde, itham edilenlere ve eleştirilenlere cevap hakkı tanınması esastır.
- Tek bir görüşün dile getirilmesine olanak tanındığı hallerde, karşı görüşlerin saptırılmamasına özen gösterilmeli ve aynı zamanda karşı görüşlere de cevap hakkı verme imkânı sunulmalıdır.

İNSAN ONURU VE YAŞAM HAKKI

- Yayın hizmetlerinde herkesin yaşam hakkının yasalarla korunduğu ilkesinin göz önünde bulundurulması zorunludur.
- Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar; yayınlarda işkenceye, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulma görüntülerine yer vermemelidir.
- Haber niteliğindeki yayınların, kamuoyu tarafından beklenen tarafsızlıkla ve herhangi bir yorum eklenmeksizin sunulması esas olup, ıstırap ve üzüntü içeren haberlerin eksiksiz ve doğru biçimde duyurulmasındaki kamu yararı, bireyin özel yaşamına ve insanlık onuruna saygı duyulması ilkesi ile dengelenmelidir.
- Yayınlarda, kişileri körtü körtüne kaderciliğe veya intihara yönlendirecek unsurlara yer verilmemelidir.
- İnsanların ölüm anları ve benzeri durumlar, duygu sömürüsüne yol açacak, korku ve çelişkili duygulara sebep olacak biçimde yayınlanmamalıdır.

ŞİDDET

- Yayın hizmetlerinde şiddet, programın ana unsuru olmamalı, sıkça ve uzun sahnelerle yer almamalı ve teşvik edilmemelidir.
- Şiddet, abartılı şekilde izleyiciye aktarılmamalıdır.
- Şiddet içerikli görüntüler, çocukların ekran karşısında olduğu saat dilimleri içerisinde ekrana getirilmemelidir.
- Ekrana getirilen görüntünün, haberin ayrılmaz bir parçası ve /veya ekrana getirilmediğinde olayın haber niteliğini kaybedip kaybetmediği hususları göz önünde bulundurulmalı ve buna göre şiddet görüntüleri zorunluluk hali dışında ekrana getirilmemelidir.
- Haberlerde yer alan aşırı şiddet görüntüleri flulaştırılma veya mozaikleme teknikleri ile verilmelidir.
- Şiddet içerikli görüntüler, meşru bir amaç için gerekli ve yerinde bir davranış olarak izleyiciye aktarılmamalıdır.
- Yayın hizmetlerinde, şiddeti olumlayan ve özendiren görüntü, yorum ve ifadelerle yer verilmemelidir.

MÜSTEHCENLİK

- Yayınlar;
 - Müstehcen nitelikte olmamalı,
 - Utanç duygusunu hiçe sayan, cinsel dürtüleri harekete geçirmeyi amaçlayan ses veya görüntüler içermemeli,
 - Cinsel duyguları sömürmeye yönelik olmamalı,
 - Bireyleri cinsel meta olarak göstermemeli,
 - İnsan bedenini cinsel tahrik unsuruna indirgememeli,
 - Toplumsal yaşam alanı içinde sergilenemeyecek nitelikte söz ve davranışlar içermemeli,
 - Toplumda yaşayan bireylerin ar ve utanma duygularını örseleyen ve cinsel isteklerini istismar eder nitelikte olmamalıdır.
- Müstehcenlik değerlendirilmesi yapılırken objektif ve sübjektif unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır.

AYRIMCILIK

- Bir grup insanın; cinsiyet, milliyet, etnik köken, renk, dil, din, mezhep, felsefi inanç, siyasi düşünce, bedensel ve zihinsel engelli olmak ve benzeri nedenlerle dışlanması, onlarla ilişki kurulmasından kaçınılması gibi davranışların normalleştirilmesi ve benimsenmesine yönelik yayınlar ekrana getirilmemelidir.

- Yayın hizmetlerinde;
 - Farklı olanlara karşı saldırganlık gösteren veya hakaret içeren ifadeler kullanılmamalıdır.
 - Belirli ikincil işler yalnızca bir cinsiyete atfedilerek cinsiyetçi yaklaşımdan kaçınılmalıdır.
 - Bir kişiye sırf temsil ettiği veya ait olduğu sosyal grup yüzünden saldırılması, ekrana olumlu bir davranış olarak yansıtılmamalıdır.
 - Bir etnik, dini ve yabancı gruba yönelik olumsuz ön yargı içerikleri kullanılmamalıdır.
 - Kişilerin bireysel özellikleri göz ardı edilmemeli, kişilere grup aidiyetine bağlı olarak ortak özellikler yüklenmemelidir.
 - Mensup olduğu sosyal grubun dışındakiler, ötekileştirilerek, ait olduğu grup için tehdit, korku ve nefret nesnesine dönüştürülmemelidir.
- Her ne sebeple olursa olsun, ayrımcılığın hiçbir çeşidine yayın hizmetlerinde yer verilmemelidir.
- İnsan bedenini nesneleştiren, metalaştıran görüntü ve ifadelerden kaçınılmalıdır.
- Kadınlar, sürekli olarak kurban ve mağdur konumunda ya da çaresiz bireyler olarak temsil edilmemelidir.
- Yayınlarda, farklı grupları karşı karşıya getirecek ifadelerden, düşmanlık yaratacak sıfatlardan kaçınılmalıdır.
- TRT ve ulusal karasal yayın lisansına sahip özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar tarafından yayınlanan sinema ve televizyon için yapılmış filmler, diziler ile haber programlarında; yasal düzenlemelerde öngörülen kademeli geçiş kurallarına uygun olarak, işitme engellilere yönelik alt yazı hizmeti seçeneği oluşturulmalıdır.

MAHREMİYET

- Kamu yararı açıkça gerektirmedikçe, kimsenin özel hayatı, yayın hizmetleri konusu yapılmamalıdır.
- Yayın hizmetlerinde, bir kişinin özel hayatına ilişkin olan, kamuoyunun bilmesi durumunda o kişinin hoşnut olmayacağı ifadeler kullanılmamalıdır.
- Kişilerin kendilerine veya ailelerine büyük acı ve ıstırap verebilecek yayınlar yapılırken, ailenin rızası alınsa bile, ölçülü yayın yapılmalı, sürekli tekrarlardan kaçınılmalıdır.
- Özel hayata ilişkin gerçeğe aykırı bir canlandırma yapılmamalıdır.
- Kişilerin haberi olmadan onların ses ve görüntüleri kaydedilmemeli ve yayınlanmamalıdır.
- Gizli ses ve kamera kayıtları, haber değeri ve kamu menfaati olması durumunda dahi, radyo ve televizyonlarda kullanılmamalıdır.

- Kamera şakaları ilgililerin rızası olmadan yayınlanmamalı ve bu yolla kişilerin özel hayatları ihlal edilmemelidir.
- Bir kişinin, özel mülkiyet alanında rızası dışında ses ve görüntü kaydı alınmamalıdır.
- Yayıncı kuruluş, kişilerin özel hayatlarını ilgilendirebilecek bir haberi yayınlamadan önce doğruluğunu araştırmalı, haberin verilisinde gerçeğe aykırı eklemeler yapmamalı ve kişilerin zarar görmesine neden olacak ifadelerden titizlikle kaçınılmalıdır.
- Aile hayatına ilişkin bir dram ekrana getirilirken, teşhir ve ticari sömürüden kaçınılmalıdır.
- Yayın hizmetlerinde; kişilerin özel hayatının gizliliği, konut dokunulmazlığı, yazışma ve bilişim yollarıyla iletişim kurması haklarına saygı gösterilmez.
- İzni alınmadan yayınlarda kimsenin ikamet adresi, araç plakası, telefon numarası, e-posta adresi gibi özel bilgilerine yer verilmemelidir.
- Kişilerin özel yaşam ve mahremiyet haklarının özel mülkleriyle sınırlı olmadığı, sokakta bile olsalar, bu haklarının gözetilmesi gerektiği gözden kaçırılmamalıdır.

ÇOCUKLARIN KORUNMASI

- Medya hizmet sağlayıcıları, özgün içerik yayınlama haklarını, toplumun kolay incinen kesimlerini koruma sorumluluğu ile dengeleyerek kullanmalıdırlar.
- Haber bültenlerinin, çocukların da ekran başında olduğu saatlerde yayınlanması halinde, haber dilinde ve görüntülerde dikkatli ve özenli davranılmalıdır.
- Trajik olaylara ilişkin haberlere çocukların katılımı istenmemeli ve bu tür haberlerde çocuklarla röportaj yapılmamalı, çocuklar stüdyoya konuk edilmemelidir.
- Suça itilmiş ya da suç mağduru olmuş çocukların, ilgili haberlerde isimleri ve yüzleri gizli tutulmalıdır.
- Haberin tek tanığı çocuklar ise; iletişim, ruh sağlıklarına zarar vermeyecek şekilde ve ilgili uzmanlar gözetiminde, mutlaka ebeveynlerinden izin alınarak yapılmalıdır.

- Çocuklara, yaşları gereği doğru dürüst yanıtlamalarına olanak bulunmayan konularda fikirleri sorulmamalıdır.
- Çocuğun katılımının makul olarak beklenebilecek sonuçları, örneğin çocuğun hedef olma olasılığı çocuğa anlatılmış olmalıdır.
- Çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişimini ciddi biçimde bozabilecek türde içerik hiçbir şekilde yayınlanmamalıdır.
- Çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişimlerini olumsuz etkilemesi muhtemel diğer programlar da, bunların izleyebileceği zaman dilimleri göz önünde bulundurularak ve koruyucu sembol eşliğinde yayınlanmalıdır.
- Yayınların olası zararlı etkilerinden çocuk ve gençleri korumak için bir bilgilendirme sistemi olarak geliştirilen koruyucu sembol sistemi Akıllı İşaretler kullanılmalıdır.
- Akıllı İşaretler, Kanun, Yönetmelik ve Kodlayıcı Uygulama Rehberinde belirlenen esas ve ilkeler çerçevesinde uygulanmalıdır.
- Programların sembolleri ve buna uygun olarak yayınlanabilecekleri zaman dilimleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- Korunmalı saatlerdeki program tanıtımlarında, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişimine zarar verebilecek türde şiddet, cinsellik ve benzeri unsurlar taşıyan içeriklere yer verilmemelidir.
- Çocuklara yönelik olarak hazırlanan programlarda, çocuklar tarafından zararlı veya tehlikeli bir biçimde kolaylıkla taklit edilebilecek davranışları veya görüntülere yer verilmemelidir.
- Programlarda çocukların yer aldığı sahnelerin içeriği, bu programlara katılan ya da bunlarda rol alan çocukların fiziksel, zihinsel veya duygusal gelişimine zarar verecek unsurlar içermemelidir.
- Yarışmalara katılan çocukların, katıldığı yarışmanın yaş aralığına uygun olması ve yarışmanın çocukların duygusal gelişimlerini olumsuz etkilememesi sağlanmalıdır. Programlarda çocuklara ödül verilecek ise bu ödüllerin de onların yaş aralığına uygun olmasına dikkat edilmelidir.

HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ

- Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, hukukun üstünlüğü, adalet ve tarafsızlık esasına aykırı yayın yapmamalıdır.
- Yayın hizmetlerinde;
 - Anayasa, kanunlar ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine uymalıdır.
 - Kanunlar ve ilgili mevzuatında reklam yasağı getirilen kurumların reklam ve ilanlarına yer verilmemelidir.
 - Yargı kararıyla hükme bağlanan hususlar geciktirilmeksizin yerine getirilmelidir.
 - Hukuka aykırı, toplumun adalete güvenini sarsacak ve kişi ve kuruluşların herhangi birini kayıracak nitelikte yayınlardan mutlaka kaçınılmalıdır.
- Yayıncılık alanında, kanunların aynı konuda farklı hükümler içerdiği durumlarda, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası sözleşme hükümleri esas alınır.

GENEL AHLAK

- Yayın hizmetlerinde, genel ahlaka ve ailenin korunması ile toplumun millî ve manevî değerlerine aykırı olmama ilkelerine azami özen gösterilmelidir.
- Söz konusu ilkelere ilişkin değerlendirmelerde yayının türü, ortamı, ihlal kastının bulunup bulunmadığı gibi hususlar da göz önünde bulundurulmalıdır.

HABERLER

I. GENEL ESASLAR

- Somut verilere dayanmadan kişi ve kurumlar hakkında suçlama içeren, şüphe ve şaibe yaratan ya da kişi ve kurumları küçük düşüren, hakaret, iftira içeren ifadeler haberlerde yer verilmemelidir.
- İstatistikler ve veriler, bağlamından çıkartılarak, çarpıtılarak kullanılmamalıdır. İstatistiki bilgilerin hangi kaynaktan alındığı haberde belirtilmelidir.
- Haber sunumunda infial yaratacak ifadeler kullanılmamalıdır.
- Haberler mutlaka bir kaynağa dayanmalıdır.
- Bir olaydan hareketle genelleme yapan haberlere yer verilmemelidir.
- Haberin içinde farklı görüşlere de yer verilmeli, bu görüşlerin sunumunda dengeli davranılmalı ve haberin taraflarına eşit mesafede durulmalıdır.

- Yayıncı kuruluşlar, olayları abartarak, bazı bilgileri ekleyerek ya da çıkartarak, haberi manipülatif hale getirmemelidir.
- Haberlerde ifadelerine yer verilen kişilerin ifade ve eylemleri amacına uygun olarak aktarılmalıdır.
- Haber tümüyle yoruma dayalı olmamalıdır.
- Haberlerde kullanılan görüntülerin arşiv veya canlandırma niteliği açıkça belirtilmelidir.
- Canlandırma kullanıldığında, canlandırma yanıltıcı olmamalıdır.
- Cinsel istismara maruz kalmış kişilerin kimliği gizli tutulmalıdır.

HABERLER

II. YARGILAMA SÜREÇLERİNE İLİŞKİN HABERLER

- Görülmekte olan bir dava veya yürütülmekte olan bir soruşturma hakkında, hukuka aykırı bir karar verilmesi veya bir işlem tesis edilmesi ya da gerçeğe aykırı beyanda bulunulmasına sebep olabilecek şekilde, yargılama tarafsızlığını etkileyen ve adil yargılanma hakkına zarar veren yayınlar yapılmamalıdır.
- Hakkındaki yargı kararı kesinleşmedikçe kimse, yayınlarda “suçlu” olarak nitelendirilmemelidir.
- Görülmekte olan bir davayla ya da sürmekte olan bir soruşturmaya ilgili olarak, söz konusu davanın ya da soruşturmanın akışını etkileyecek şekilde haber yapılmamalıdır.
- Haberde, yargıç ya da savcının ismine ve görüntülerine davanın ya da soruşturmanın selameti açısından yer verilmemelidir.

- Yargı haberlerinde, yargı mensuplarını hedef alan suçlayıcı, şüphe ve şaibe uyandırıcı ve yargı kurumunu kamuoyu nezdinde küçük düşürücü ifadelerden kaçınılmalıdır.
- Sürmekte olan bir davanın taraflarının görüşlerine yer verilirken tarafların, henüz kanıtlanmamış itham ve delillerden hareketle konuşmakta oldukları unutulmamalıdır.
- Yargı haberlerini yaparken, suç ve suçlu övülmemeli, suçlu kahramanlaştırılmamalı, yüceltilmemelidir.
- Yayın hizmetlerinde, kişileri suç işlemeye teşvik veya tahrik edebilecek ya da kargaşaya yol açabilecek içeriğe ve suç tekniklerinin, suç işlenmesine olanak verebilecek şekilde ayrıntılı olarak anlatılmasına ve gösterilmesine yer verilmemelidir.
- Hüküm giymiş kişilere cezasını tamamladıktan sonra da suçlu muamelesi yapılmamalı, bu kişilerin, kişilik hakları ve insanlık onurları haber kurgusunda korunmalıdır.
- Kişilerin sabıka sicilleri ya da beraat ettiği davalar kişiyi kamuoyu nezdinde küçük düşürmek, aşağılamak ve yeni ithamlar için kullanılmamalıdır.
- Sanık ve hükümlülerin aile ve yakınlarını hedef alan itham edici haber ve yorumlardan kaçınılmalı, bu kişilerin özel yaşam ve mahremiyet haklarına saygı gösterilmelidir.
- Cezasını çekmekte olan kişileri tekrar yargılayıcı, suçlayıcı şekilde haber yapılmamalı, tutuklu ve hükümlülerin fotoğrafları ve kimlik bilgileri izin alınmadan kullanılmamalıdır.

HABERLER

III. HABERLERDE KİŞİLİK HAKLARININ KORUNMASI

- Taciz, tecavüz gibi cinsel istismarı konu alan haberlerde, mağdura zarar verecek derecede ayrıntı aktarılmamalıdır.
- Üzüntülü, acı veya travma geçirmekte olan kişiler görüşmeye zorlanmamalıdır.
- Sokak görüntüleri kullanırken, tesadüfen o görüntüde yer almış insanların şeref ve haysiyetine zarar verecek bir duruma izin verilmelidir.
- Tıbbi tedavi ya da müdahale görmekte olan kişiler, haber konusu olsalar dahi mahremiyetleri gözetilmelidir.

HAKSIZ ÇIKAR

- Kamuoyunu, kişi, şirket ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda yönlendiren yayın yapılmamalıdır.
- Yayın kuruluşu ile aynı grupta yer alan diğer şirketlere ya da bu şirketlerin çıkarlarına ilişkin konulara yer verildiğinde, bu kurumsal ilişki yayında açıkça belirtilmelidir.
- Yayınlar haksız rekabete yol açacak unsurlar içermemelidir.
- Yayın kuruluşları, bir başka basın veya yayın kuruluşunun özel çabalarla ürettiği ürünü, kendi ürünüymiş gibi sunmamalıdır.

AFET, SAVAŞ, TERÖR VE KRİZ DURUMLARI

- Doğal afet, büyük kaza, savaş, terör, çatışma haberleri gibi yayınlarda, izleyicilerde korku, endişe ve panik yaratacak ifade ve görüntüler kullanılmamalı, gerilimi arttıracak nitelikteki yorumlardan kaçınılmalıdır.
- Yayın hizmetlerinde;
 - Savaşın gerçekleri örtbas edilmemeli ancak, insan onuruna da saygı gösterilmelidir.
 - Çok çarpıcı ve belirgin savaş ve zulüm görüntüleri, ancak aşırı vurgu yapılmaksızın ve haklı editoryal gerekçelerin bulunması halinde yayınlanabilir.
 - Terör teşvik edilmemelidir.
 - Terör eylemleri doğru biçimde, eksiksiz ve editoryal sorumlulukla haberleştirilmelidir.

- Terör örgütleri ve terör yanlıları güçlü veya haklıymış gibi gösterilmemelidir.
- Terör örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özellikleri yansıtılmamalı, kamuoyunda korku ve infiale sebebiyet verilmemelidir.
- Kişi veya kurumlarla ilgili olarak, bunların olası bir terör olayına hedef olarak gösterilmemesine dikkat edilmelidir.
- Kan, kesik vücut parçaları, yaralanma ve ceset görüntüleri ekrana getirilmemelidir.
- Ses ve görüntü efektleri kullanılarak görüntüler abartılmamalıdır.
- Yaralanma ve ölümle sonuçlanan olaylarda, kurbanların kimlikleri teyit edilmeden açıklanmamalıdır.
- Adam kaçıрма, korsanlık, rehin alma ve kuşatma gibi kriz anlarının canlı yayınında, kurbanların can güvenliği tehlikeye atılmamalı, güvenlik kuvvetlerinin operasyonu deşifre edilmemelidir.

SEÇİM DÖNEMLERİNDE YAYINLAR

- Seçim dönemindeki yayınlar Yüksek Seçim Kurulunun kararları doğrultusunda değerlendirilmelidir.
- Seçim dönemlerinde, seçmenlerin doğru bilgilenebilmesi için, yayınlarda siyasi partilerin temsili konusunda dengeli bir tutum izlenmelidir.
- Seçim dönemlerinde, kamuoyu araştırmaları seçmenlerin tercihlerinin şekillenmesinde rol oynayabileceğinden, araştırma sonuçları yayınlanırken özen gösterilmelidir.

TİCARİ İLETİŞİM

I. İÇERİK VE GENEL ESASLAR

- Yayın hizmetlerindeki ticari iletişim;
 - Adalet, hakkaniyet ve dürüstlük ilkelerine uygun olması,
 - Cinsiyet, ırk, renk veya etnik köken, tabiiyet, din, mezhep, dil, felsefi inanç veya siyasî düşünce, engellilik, yaş, sosyal köken, servet, doğum yeri ve herhangi bir ayrımcılığı içermemeli veya teşvik etmemeli,
 - Yanıltıcı olmamalı,
 - Tüketicinin çıkarlarına zarar vermemeli,
 - Ticari iletişimi yapılan bir ürünün, hizmet veya imajın özellikleri hakkında aldatıcı düzeye ulaşan eksik bilgi ve abartılı ifade ve görüntüleri içermemeli,
 - Sağlık, çevre ve güvenliğe zarar verecek davranışları teşvik etmemelidir.
- Tanıtımı yapılan ürünün, hizmet veya imajında, insan bedeni cinsel bir meta olarak kullanılmamalıdır.
- Tüketicinin güvenini kötüye kullanan veya tüketicinin tecrübe ve bilgi eksikliklerini istismar eden ticari iletişim yapılmamalıdır.
- Siyasal reklamlar, ticari iletişimin genel esaslarına ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen usul ve esaslara uygun olmalıdır.

TİCARİ İLETİŞİM

II . BİÇİM VE SUNUM

- Ticarî iletişim, yayın hizmetinin diğer unsurlarından görsel ve işitsel olarak kolayca ayırt edilebilir olmalıdır.
- Ticarî iletişimde bilinçaltı teknikleri kullanılmamalıdır.
- Yayın hizmetlerinde gizli ticari iletişime yer verilmemelidir.
- Ticarî iletişim yayınlarının ses seviyesi diğer yayın bölümleri ile aynı seviyede olmalıdır.
- Ticari iletişim yayınları ve program tanıtımlarında ilgili mevzuatında belirlenen oran, süre ve şekil şartlarına uyulmalıdır.

TİCARİ İLETİŞİM

III. TİCARİ İLETİŞİMİN KISITLANDIĞI DURUMLAR

- Dini tören yayını içine hiçbir şekilde reklam ve tele-alışveriş yayını yerleştirilmemelidir.
- Haber bülteni ve dinî tören yayınlarında program desteklemesine izin verilmemelidir.
- Haber bültenleri ve çocuklara yönelik programlarda bant reklamlar yayınlanmamalıdır.

- Alkol ve tütün ürünlerinin ticarî iletişimine izin verilmemelidir.
- Yağ, yağa dönüşen asitler, tuz/sodyum ve şeker gibi genel beslenme diyetlerinde aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen gıda ve maddeleri içeren yiyecek ve içeceklerin ticarî iletişimine, çocuk programlarının başında ve sonunda veya bu programların içinde yer verilmemelidir.
- Söz konusu türdeki ticarî iletişimin diğer programlarla birlikte veya bu programların içinde yapılması durumunda, ekranın alt kısmında izleyiciler tarafından rahatça okunabilir, akar bant şeklinde yayınlanacak ve içerisinde düzenli ve dengeli beslenmeyi teşvik eden ifadeler içeren yazılı uyarılara yer verilmelidir.
- Reçeteye tâbi ilaçlar ve tedavilerin ticarî iletişimi yapılmamalıdır.
- Gıda takviyesi, bitkisel ürünler, çeşitli cihazlar ve bunlar dışındaki herhangi bir ürünün sağlık beyanı ile ilaç gibi algılanmasına sebebiyet verilmemelidir.
- Silah (ateşli veya ateşsiz), silah üreticisi veya satıcısının ticarî iletişimi yapılmamalıdır.
- Falcı, medyum, astrolog ve benzerlerinin verdikleri hizmetlerin ticarî iletişimi yapılmamalıdır.
- Eş ve arkadaş bulma hizmetleri hakkında ticarî iletişim yapılmamalıdır.
- Haber bültenlerinde, çocuk programlarında ve dinî tören yayınlarında ürün yerleştirmeye izin verilmemelidir.
- Ticarî iletişimi yasaklanmış ürünlerin, ürün yerleştirmede kullanılmasına izin verilmemelidir.
- Ürün yerleştirme esnasında yerleştirilen ürüne ilişkin bant reklam uygulaması yapılmamalıdır.
- Haber bülteni ve haber programlarını düzenli olarak sunan kişilerin görüntü veya sesleri ticarî iletişimde kullanılmamalıdır.
- Reçeteye tâbi olmayan ilaçlar ve tedavilerin reklamları dürüstlük ilkesi çerçevesinde, endikasyon belirtmeyen, gerçeği yansıtan ve doğrulanması mümkün unsurlardan oluşacak şekilde yapılmalıdır.
- 6112 sayılı Kanun haricindeki diğer kanunlarla reklamı yasaklanan ürün ve hizmetler hakkında da ticarî iletişim yayını yapılmamalıdır.

TİCARİ İLETİŞİM

IV. PROGRAM DESTEKLEMESİ

- Bir program tamamen veya kısmen destek görmüşse, destek verenin ticarî kimliği programın başında ve sonunda, program içindeki reklam kuşaklarına giriş ve çıkışta, görsel ve/veya işitsel unsurlarla ilgili mevzuatında belirlenen süre ile belirtilmeli ve destek verenin ismi, markası, logosu, ürün görüntüleri ve imajı dışında hiçbir görüntü ve ifadeye yer verilmemelidir.
- Program tanıtımlarında programı destekleyene atıfta bulunulmamalı, bunlara ilişkin ürünlerin alınması, satılması ve kiralanması teşvik edilmemelidir.
- Destekleyen firma ismi, program adının bir parçası olarak kullanılmamalıdır.
- Destek verene ait mal ve hizmetlerin ürün yerleştirmesi yapılmamalıdır.
- Desteklenen programda, programı destekleyenin bant reklam uygulaması program destekleyene bir atıf olarak kabul edilmez.
- Ticarî iletişimi yasaklanan ürün ve hizmetleri üretenlerle, bunların satışı ile iştigal edenlerin, program desteklemesinde bulunmalarına imkân verilmemelidir.
- Gerçek ve tüzel kişilerin üretim veya satışını yaptığı reçeteye tabi tıbbi ürünler veya tıbbi tedaviler program desteklemesinde kullanılmamalıdır.
- Program desteklemesinin, medya hizmet sağlayıcının editöryal bağımsızlığını ve sorumluluğunu etkilemesine izin verilmemelidir.
- Programa katkısı olan belirli mal ve hizmetlerin ücretsiz olarak; sinema ve televizyon için yapılmış filmler, diziler, spor ve genel eğlence programları ile haber programları içine dâhil edildiği durumlarda;
 - Yapımda kullanılan mal veya hizmetlere ait gerçek ve tüzel kişilerin isimleri, markaları ve/veya logoları, sözlü ya da yazılı olarak övücü, ayırt edici bir ifadeye yer verilmeksizin, program bitiminde akar şekilde ya da hareketsiz olarak gösterilebilir.
 - Ancak bu uygulama, ilgili düzenleme veya mevzuatında belirlenen şekil ve süre şartlarına uygun olarak yapılmalıdır.
 - Bu uygulama haber bültenleri için; sadece ilgili düzenleme veya mevzuatında belirtilen durum ve süre şartlarına uygun gerçekleştirilmesi kaydıyla, kısmi program desteklemesi kapsamında kabul edilebilir.

TİCARİ İLETİŞİM

V. ÜRÜN YERLEŞTİRME

- Ürün yerleştirme;
 - Sinema ve televizyon için yapılmış filmler, diziler ile spor ve genel eğlence programlarında yapılabilir.
 - Radyo yayın hizmetlerinde de ürün yerleştirme yapılabilir.
 - Genel olarak programın bütünlüğünü bozmamalıdır.
- Ürün yerleştirmede;
 - Ürün veya hizmetin özellikleri övülmemeli ya da benzeri diğer ürün ya da hizmetlere göre belli bir ürüne yönelik tercih bildirilmemeli.

- Ürünlere veya hizmetlere özel tanıtıcı atıflar yapılarak ürün veya hizmetlerin kiralanması veya satın alınması doğrudan teşvik edilmemeli ve aşırı vurgu yapılmamalı.
- Ürüne ilişkin detaylı bilgi verilmemeli ve farklı çekim teknikleriyle ürün ön plana çıkarılmamalı.
- Ürün yerleştirme ile program içerisine yerleştirilen ürün, programın bir parçasıymış gibi doğal mecrasında kullanılmalıdır.
- Ürün yerleştirme ile ilgili bilgilendirmelerde, ilgili mevzuatında belirtilen şekil ve süre şartlarına uyulmalıdır.
- Ürün yerleştirmenin, medya hizmet sağlayıcının editoryal bağımsızlığını ve sorumluluğunu etkilemesine izin verilmemelidir.
- Program içerisine yerleştirilen ürün ve hizmetlerin tekrarlar halinde sunulması veya gösterilmesine izin verilmemelidir.

TİCARİ İLETİŞİM

VI. KÜLTÜR SANAT VE SPOR ETKİNLİKLERİ

- Sadece spor, kültür-sanat gündemi ve faaliyetlerinin tanıtımına yönelik olarak yapılan yayınlar, reklam olarak değerlendirilmemelidir.

CANLI YAYIN

- Canlı yayınların “canlı” olduğu açıkça belirtilmelidir.
- Yayıncı kuruluşlar, canlı yayına konuk olacak kişileri, yayıncılık mevzuatına ilişkin dikkat etmeleri gereken hususlar konusunda program öncesinde bilgilendirmelidir.
- Canlı yayınlarda program sunucusu/muhabiri ile programa konuk edilen kişilerin 6112 Sayılı Yasayı ihlal niteliğindeki ifadelerinden yayıncı kuruluş sorumludur.
- Programa konuk olan kişilerin veya üçüncü kişilerin kişilik haklarını ihlal eder nitelikte veya bir toplumsal grup aleyhine ifadeler kullanılması halinde, bu durumda programın sunucusu veya moderatörü tarafından müdahale edilmeli ve gerekli açıklamalar yapılmalıdır.
- Yayımlanan görüntülerin aşırı şiddet, argo ve küfürli ifadeler içermesi, canlı yayın gerekçesiyle mazur görülmemelidir.
- Canlı yayınların tekrarında kısa mesaj ile programa katılma, telefon bağlantısı ve benzeri şekilde, izleyicilerin mağduriyetine sebep olacak duyurulara yer vermemeye dikkat edilmelidir

KISA GÖSTERİM HAKKI

- Kamuoyu için büyük önem taşıyan her tür güncel olayın münhasır yayın haklarına sahip televizyon yayıncıları, 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında, diğer yayıncılara âdil, makul ve eşitlikçi bir temelde, bedeli karşılığında kısa gösterim hakkı sağlamalıdır.
- Kısa gösterim hakkı, ilgili mevzuatında belirtilen şekil ve süre şartlarına uygun olarak kullanılmalıdır.

KAMUOYU ARAŞTIRMALARI

- Kamuoyu araştırmalarını haber yaparken, araştırmayla ilgili yer, tarih, örneklem, teknik, araştırmamanın kimin tarafından ve hangi amaçla yapıldığı şeklinde sıralanabilecek açıklayıcı bilgilere mutlaka yer verilmelidir.
- İnternet siteleri ya da SMS yoluyla yapılan anketlerin sonuçları yayınlanırken, bunların hangi yöntemle elde edildiği ve sadece katılanların görüşlerini yansıttığı hususları mutlaka belirtilmelidir.
- Anket ve kamuoyu yoklamalarının yayın kuruluşları tarafından yapılması veya yaptırılması halinde, hazırlık aşamasından sonuçların ilanına kadar noter nezaretinde gerçekleştirilmesi esastır.

YAYINLARDA DİLİN KULLANIMI

- Dilin düzeysiz, kaba ve argo kullanımına yer verilemez.
- Yayınlar, yapıldığı dilin kurallarına uygun olmalıdır.
- Dilin kullanım biçimi, programın türüne bağlı olarak değerlendirilmelidir.
- Yöresel şivelerle yayın yapılması, Türkçenin kaba ve argo bir şekilde kullanılmasına mazeret teşkil etmemelidir.

HAYVANLAR VE ÇEVRENİN KORUNMASI

- Yayınlar, çevrenin ve hayvanların korunmasına zarar verecek davranışları teşvik etmemelidir.
- Yayınlarda hayvanların korunması, gözetilmesi, bakımı ve kötü muamelelerden uzak tutulması konusuna özel önem gösterilmelidir.
- Yayınlarda hayvanlar, kötü davranış, şiddet ve işkenceye maruz kalmış veya fiziksel ve psikolojik acı içinde gösterilemez.
- Hayvanların başka bir canlı hayvanla dövüştürülmesine yönelik yayınlar yapılmamalıdır.
- İlgili mercilerden izin alınarak düzenlenen, folklorik amaca yönelik, şiddet içermeyen geleneksel gösteriler ise etkilenmesi muhtemel kitlenin ekran başında olmadığı saatlerde yayınlanmalıdır.
- Yayınlar, çevre kirliliğinin önlenmesi ve giderilmesi ile sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda çevrenin korunmasına zarar verecek unsurlar içermemelidir.
- Yayınlarda, küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunda kamuoyunda farkındalık bilinci oluşturulması gözetilmelidir.

RTÜK İLETİŞİM MERKEZİ

"Görüşlerinizi Önemsiyoruz"

444 1 178

www.rtuk.gov.tr

RTÜK Mobil

TS EN ISO 9001